

ویژه نامه وقف علم و فناوری به مناسبت هفته وقف

وقف

علم و فناوری ۱۹۸۵

کمیته یاوران
وقف علم و فناوری
خراسان رضوی

پانزدهم آذرماه روز وقف و اقتصاد مقاومتی +
شانزدهم آذرماه روز وقف علم و فناوری
وقف علم و فناوری راهبردی کلیدی
در اقتصاد مقاومتی و اقتصاد دانش بنیان

۷ الی ۱۶ آذرماه ۹۵
هفته وقف

وقف علم و فناوری در اسناد کشوری

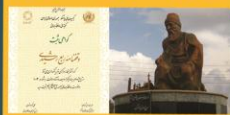
معرفی کمیته یاوران وقف علم و فناوری

انتشار اوراق وقف مشارکتی و خرد

۵

جایگاه وقف علمی در گذشته ی ایران

۱۴

موقوفات علم و فناوری در دیگر کشورها

۱۶

توسعه علم و فناوری کشور، با مشارکت هر ایرانی

آدرس دبیرخانه:

استان خراسان رضوی / مشهد مقدس / خیابان آبکوه / اداره کل اقامت و امور خیریه خراسان رضوی

شماره تماس : ۰۵۱۳۸۴۳۱۳۱۰

ولا وحافنا
وقنا وناورا
ولا وناورا
ولا وناورا
ولا وناورا

وقف

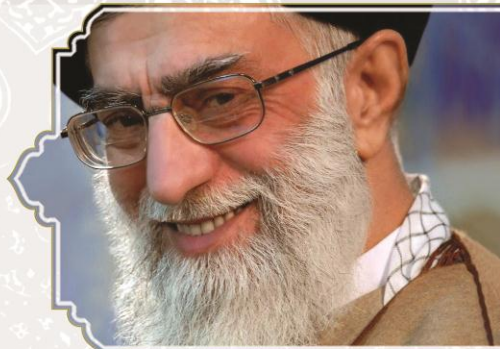
زمینه ساز توسعه تمدن ایرانی اسلامی

الحمد لله
الحمد لله
الحمد لله
الحمد لله
الحمد لله

علم و فناوری در خدمت، رفاه، امنیت و سلامت

وقف علم و فناوری از نگاه مسئولین

اکنون عرصه های متعددی برای وقف وجود دارد که از جمله آنها، پزشکی، علم و آموزش، تحقیقات و پژوهش، علوم جدید، محیط زیست و ترویج دین به شکل های مدرن است.

درکشور ما موقوفات زیاد است، اگرچه بیشتر این موقوفات به حوزه های علمیه و مساجد تعلق می گیرد اما میتوانیم وقف را به همه بخش ها گسترش دهیم.

وقف علم و فناوری از نگاه مسئولین

وقف علمی در کشور باید احیا شود. ما باید کاری کنیم که مسیر وقف برای توسعه دانش باشد و اگر ما بلیسم علم در کشور به درجات بالایی برسد باید وسیله زندگی دانشمندان و جویندگان علم را فراهم کنیم و این امر مهم میتواند از مسیر وقف محقق شود.

حضرت آیت الله جعفر سبحانی

دانشگاهها باید هرچه سریعتر بنیاد خیرین را تشکیل داده و نشستهای سالیانه خیرین همچنان برگزار گردد تا از طریق این برنامهها به توسعه علمی کشور کمک کنیم.

دکتر فرهادی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

قطعا ایده های جدید برای عملیاتی کردن اقتصاد دانش بنیان باید در حوزه وقف راه پیدا کند و نباید وقف در چند حوزه خاص باشد، و ما خوشحالیم که این تحرک در سازمان وقف برای فعالیت در زمینه اقتصاد دانش بنیان وجود دارد.

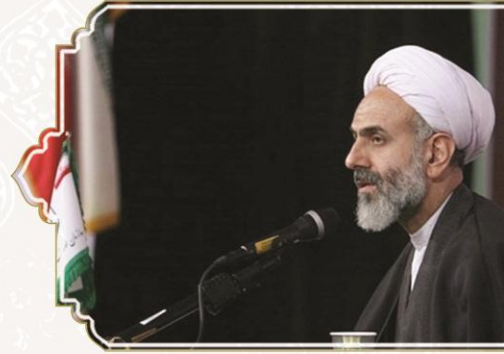

دکتر سورنا ستاری؛ معاون محترم علمی و فناوری رئیس جمهور

وقف علم و فناوری از نگاه مسئولین

حجت‌الاسلام والمسلمین علی محمدی

نماینده ولی فقیه و رئیس سازمان اوقاف و امور خیریه

وقف مهمترین پشتوانه برای پیشرفت علمی کشور است و توسعه موقوفات علمی و پژوهشی در دستور کار قرار گرفته است. نماینده ولی فقیه در سازمان اوقاف و امور خیریه با بیان اینکه در بیانات پیامبر (ص) و امام علی (ع) توجه به علم و دانش همواره مطرح بوده است، افزود: در زمان کنونی نیز امام خمینی (ره) تأکید فراوانی بر علم داشتند و در عصر حاضر نیز مقام معظم رهبری (مدظله العالی) یکی از اولویت‌های مهم کشور را علم و فناوری توصیف کرده‌اند.

یکی از عرصه‌های مهم مدنظر مقام معظم رهبری تولید علم است و ایشان قریب به ۱۳ سال است که دائماً نسبت به موضوع تولید علم تأکید دارند. آغاز وحی و نزول آیات بر قلب و وجود مبارک پیامبر (ص) نیز با علم، دانش، فرهنگ و امثال این‌هاست، اما چه شده است که مسلمانان در این جهت عقب مانده‌اند و دلیل آن، این است که ما را از قرآن و مسیر پیامبر (ص) جدا کرده‌اند و هیچ دینی به اندازه دین اسلام به علم و دانش سفارش و توصیه نکرده است. بهترین، مهمترین و معتبرترین دلیل همین آیات مبارکی است که بر پیامبر (ص) نازل شده است و اگر مسلمانان به این دستور عمل می‌کردند غیر قابل شکست بودند البته در یک مقطع تاریخ عمل کردند و در دنیا سرافراز شدند و دشمنان فهمیدند که چگونه مسلمانان را عقب نگه دارند و آن این است که ما را از علم، فرهنگ و دین خود بیگانه نگه دارند.

وی با طرح این سوال که برای موفقیت در عرصه علم و فناوری باید چه کرد به راهبردهای مقام معظم رهبری در خصوص توسعه علم و فناوری اشاره کرد و گفت: مقام معظم رهبری می‌فرمایند؛ حمایت از نخبگان باید به یک فرهنگ تبدیل شود و از این امر باید دفاع شود تا به یک مسئله جدی مبدل شود زیرا نخبگان سرمایه و گنجینه کشور هستند.

وی با بیان اینکه مقام معظم رهبری علم را سلاح مبارزه با ظلم و ستم می‌داند، تصریح کرد: مستکبرین و ظالمین از علم برای سلطه بر کشورهای دیگر سوءاستفاده می‌کنند و اگر بخواهیم بر آنها غلبه کنیم باید دانشمند شویم. حجت‌الاسلام محمدی با اشاره به اینکه مقام معظم رهبری علم را قدرت می‌دانند که هر کس آن را بدست آورد می‌تواند قدرت‌نمایی کند، افزود: معظم له می‌فرمایند؛ هر کس علم بدست نیاورد، تحت سلطه و قدرت دیگران قرار می‌گیرد و برای امنیت جامعه نیازمند علم و فناوری هستیم.

حجت‌الاسلام محمدی با بیان اینکه آمریکا و دیگر کشورها امروز با بهره‌گیری از علم، فرهنگ خود را به کشور ما عرضه می‌کنند، تصریح کرد: اگر ما نیز در علم و فناوری رشد پیدا کنیم، می‌توانیم فرهنگ دینی و اسلامی خود را به جهانیان عرضه کنیم. نماینده ولی فقیه و رئیس سازمان اوقاف و امور خیریه با بیان اینکه مقام معظم رهبری می‌فرمایند؛ اگر کسی به عقب ماندگی علمی کشور کمک کند، به آمریکا کمک کرده است، افزود: برای حل مشکل اقتصادی کشور نیز باید از علم و فناوری استفاده کرد و با عقب ماندگی علمی این مشکل مرتفع نخواهد شد.

وقف علم و فناوری از نگاه مسئولین

حجت‌الاسلام والمسلمین احمدزاده قناد
مدیرکل اوقاف و امور خیریه خراسان رضوی

در چشم انداز بیست ساله، هدف ما رسیدن به رتبه ی اول علمی در منطقه است. راهبرد علمی برای تحقق این چشم انداز، نهضت و حرکت پر شتاب علمی و جنبش نرم افزاری است که ضمن استفاده از دستاوردهای علمی دیگران اعم از فرآورده های علمی و فناوری، بایستی به دنبال طرح های خلاقانه و نوآورانه باشیم.

ولی می بینیم بعضی از طرح های کلان و حیاتی کشور در حوزه های هوافضا، ماهواره، نانو یا زیست فناوری بدلیل مشکلات مالی نیمه تعطیل یا مشرف به تعطیل اند. رهبر معظم انقلاب

(مدظله العالی) چندین نوبت نسبت به کاهش سرعت رشد علمی کشور هشدار داده اند و از مسئولین خواسته اند که نگذارند سرعت رشد علمی کشور با کندی مواجه شود. یکی از دلایل اصرار معظم له بر ارتقای رشد علمی، اهمیت و جایگاه علم در پیشرفت کشور است. گسترش علوم و شکستن مرزهای دانش نیز نیازمند تامین و حمایت مالی مستمر و پایدار از آموزش عالی و پژوهش های علمی بدون وابستگی به جریانات دولتی است.

در اواسط قرن پنجم یک سلسله مراکز علمی بزرگ بوجود آمد که با نام نظامیه شهرت پیدا کردند. نظامیه ها دانشگاه های بزرگی بودند که در تعدادی از شهرهای اسلامی بوجود آمدند و هدف خواجه نظام الملک طوسی، موسس این مراکز علمی، این بود که هزینه اداره و نگهداری این دانشگاه ها از حلی تامین بشود که کمتر مورد اختلاس و یا تجاوز غاصبان قرار گیرد. لذا به ابو سعید موفی دستور داد که در اطراف مدرسه بازارهای وقفی بسازد و نیز حمام ها، املاک، دکان ها و کاروانسراهایی را خرید و همه را وقف نظامیه کرد تا عواید آن به مصرف این مراکز علمی برسد و زندگی دانشمندانی که به تعلیم اشتغال داشتند از یک حمایت پایدار برخوردار شد.

از دیگر موقوفات علمی می توان به دانشگاه پزشکی ربع رشیدی اشاره کرد که برای استقلال مالی آن املاک فراوانی را در تبریز و سایر شهرها وقف می کند.

بسیاری از موسسات تحقیقاتی کشور های صنعتی نیز وقفی هستند، این مراکز برای کشف بیماری ها و درمان آنها و آزمایش و پژوهش یا اعطای جایزه به افراد دانشمند و محقق در نظر گرفته شده اند.

در آمریکا ۲۴۰۰ موقوفه برای امور علمی و مراکز پژوهشی وقف شده اند و در کشورهای اروپایی وقف و اهداف خیریه از گذشته های دور وجود داشته که می توان به بنیاد نوبل در سوئیس و بنیاد فولکس واگن در آلمان اشاره نمود.

بنابراین با توجه به اهمیتی که علوم و نهادهای علمی در تمدن سازی دارند و از طرفی همواره مراکز علمی با مشکلاتی در راه جنبش نرم افزاری و نهضت تولید علم مواجه بوده اند، بایستی راه حلی را دنبال کرد که از گذشته های دور در جهان اسلام تجربه شده و امروزه کشورهای پیشرفته دنیا با تاسی به آن برای مشکلات مراکز علمی خود چاره جویی کرده اند، راه حلی که در ادبیات اسلامی با عنوان وقف از آن یاد می شود. وقف با اثرات مفیدی همچون تامین مالی مستمر و پایدار آموزش عالی و پژوهش های علمی با احیای سنت آزاد اندیشی (به واسطه رهایی از جریانات دولتی) استقلال آموزش و پژوهش از نهادهای دولتی و خصوصی همراه است.

مهندس جعفر زارع

پادداشت

در شرایط کنونی جامعه که با تدبیر مقام معظم رهبری (مدظله العالی) سال اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل نامگذاری شده است، وقف یک ظرفیت و ابزار راهبردی و قدرتمند جهت نهادینه سازی رویکرد اقتصاد مقاومتی در جامعه و راهکاری جهت پاسخگویی به مسائل فرهنگی و اقتصادی می باشد. اینکه امروز مردم دریابند اقتدار ملی و رفاه اجتماعی در

گرو تقویت نهادهای اجتماعی مانند وقف می باشد، نیازمند ترویج و فرهنگ سازی می باشد. ظرفیت و مفهوم وقف به گونه ای است که در ادوار مختلف و براساس نیاز روز جامعه می توان آن را توسعه داد و به مسائل مهم جامعه پاسخ داد به عنوان مثال اگر وقف های مردمی برای برپایی مراسم عزای سالار شهیدان (ع) نبود، چه بسا در دوران پهلوی اول، استعمار خارجی و استبداد داخلی به رویای خود می رسید و این فرهنگ ناب شیعی به فراموشی سپرده می شد.

بر اساس این تفکر، مقوله وقف را الزاماً نباید محدود به توسعه مساجد، بقاع متبرکه و نذورات نمود و حسب تدبیر مقام معظم رهبری باید موقوفات را به سمت نیازهای روز جامعه از جمله علم و پژوهش توسعه داد. در رویکرد اقتصاد مقاومتی اگر بخواهیم توسعه فعالیت های اقتصادی را بر پایه دانش جلو ببریم و به وجه غالب اقتصاد کشور تبدیل کنیم نیازمند متنوع سازی منابع تحقیقاتی و

عدم تمرکز بر بودجه های دولتی و توسعه مفاهیم وقف و خیریه در قالب مفهوم وقف علم و فناوری هستیم. خوشبختانه در چند سال گذشته سازمان اوقاف و امور خیریه با حمایت از تشکل های مردمی در قالب کمیته های یاوران وقف، به توسعه وقف در حوزه های مختلف از جمله علم و فناوری ورود نموده و در دو سال پیاپی (سال ۹۴ و ۹۵) یک روز از هفته وقف را به مقوله وقف علم و فناوری اختصاص داده است.

ویژه نامه پیش رو به جهت ترویج گفتمان وقف علم و فناوری و بهانه ای جهت ورود اندیشمندان به منظور توسعه مفهوم وقف علم و فناوری و وحدت نهادهای متولی و مرتبط با مقوله علم و فناوری در کشور حول مقوله وقف و از همه مهمتر حضور جدی واقفین و خیرین به عرصه علم و فناوری که به تعبیر مقام معظم رهبری یکی از پایه ای ترین گفتمان های کنونی کشور می باشد، تهیه شده است.

مسئول پیگیری کمیته یاوران وقف علم و فناوری خراسان رضوی.

وقف علم و فناوری در اسناد کشوری

نقشه جامع علم و فناوری کشور

در نقشه جامع علم و فناوری کشور در بخش راهبرد های کلان علم و فناوری در سر فصل اقدامات ملی در بند های زیر صراحتاً به موضوع وقف علم و فناوری و بهره برداری از این پتانسیل در جهت توسعه علم و فناوری اشاره شده است.

بند ۴: افزایش سهم وقف و خیریه در توسعه و پشتیبانی از مؤسسات و نهادهای علم و فناوری

بند ۷: حمایت از مشارکت مردم و نهادهای عمومی و غیردولتی و همچنین گسترش فرهنگ وقف در حوزه آموزش عالی با حفظ کارکردهای سیاستگذاری و نظارتی دولت

سیاست های علم و فناوری

سیاست های کلان علم و فناوری ابلاغی از جانب مقام معظم رهبری به موضوع گسترش نقش وقف در توسعه علم و فناوری اشاره شده است

بند ۱: افزایش نقش و مشارکت بخش های غیردولتی در حوزه علم و فناوری و ارتقاء سهم وقف و امور خیریه در این حوزه

وقف علم و فناوری راهبردی کلیدی در اقتصاد مقاومتی و اقتصاد دانش بنیان

در چند سال اخیر واژه‌ی جدیدی به نام «اقتصاد مقاومتی و اقتصاد دانش بنیان» به جهت شکوفایی و جهش در اقتصاد به ادبیات کشور اضافه و به فراخور حال و روز اقتصاد کشورمان مورد بحث قرار گرفته است. این واژه اولین بار در دیدار کارآفرینان با مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در شهریور سال ۱۳۸۹ مطرح گردید و با تدبیر ایشان سال ۹۵ به عنوان سال اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل نامگذاری شد.

همانطور که می‌دانیم مهم‌ترین ابزار اقتصاد مقاومتی، مردمی‌کردن اقتصاد است. مردم اصلی‌ترین سرمایه‌ی نظام اسلامی بوده و هستند. نظام در طول سال‌های گذشته در عرصه‌های سیاسی توانسته است با استفاده از این ظرفیت، بسیاری از مسائل و مشکلات را حل کند. اما در عرصه‌ی اقتصاد دانش بنیان هنوز آن‌گونه که باید، از ظرفیت مردم برای تولید و رشد کشور استفاده نشده است. یکی از راهکارهایی که اقتصاد مقاومتی به ما پیشنهاد می‌کند تقویت سنت حسنه وقف برای مردمی‌سازی اقتصاد دانش بنیان و حمایت از تکتک تولیدکنندگان در داخل است که در پی تحقق آن، نیاز به واردات کاهش می‌یابد.

وقف نهادی است که از طریق آن می‌توان بخش قابل‌توجهی از مشکلات و تنگناهای جامعه را شناخت و اموال و دارایی‌های افراد نیکوکار را داوطلبانه در جهت رفع آن‌ها به کار بست. وقف با گستره‌ای اعجاب برانگیز و بهره‌مندی از ظرفیت‌هایی فوق تصور به‌عنوان سیستمی چندمنظوره و داری ضریب انعطاف بالا به عنوان یکی از مهم‌ترین پایه‌های توسعه پایدار مطرح بوده و در برپایی، شکل‌دهی و استمرار تمدن جهانی اسلام نقش کم‌نظیری را بر عهده دارد. به تعبیر دیگر تمدن‌سازی و خلق تمدن موعود در اسلام بدون احیاء و فعال نمودن سیستم وقف در جامعه ممکن نخواهد بود. قابل‌ذکر است سایر ادیان نیز با اشکالی شبیه وقف آشنا هستند. اما عالی‌ترین شکل وقف و صدقه جاریه در جوامع اسلامی دیده شده است.

با در نظر گرفتن آمار و ارقام از یکسو و مشکلات، خلأها و نواقص موجود در عرصه‌های مختلف از سوی دیگر به راحتی می‌توان به این نتیجه رسید که: «نهاد وقف و ظرفیت‌های مختلف و متعدد آن را به‌درستی نشناخته و از برکات و ثمرات آن بی‌بهره‌ایم». وقف ابزاری قدرتمند جهت پاسخگویی به مسائل فرهنگی و اقتصادی و به ویژه بهره‌برداری از آن در تحقق اقتصاد مقاومتی و دانش بنیان می‌باشد.

پیشرفت فناوری و نگاه ویژه به شرکت‌های دانش‌بنیان در سال‌های اخیر باعث ظهور فناوری‌های نوین در کشور شده است. یکی از مهم‌ترین معضلات پیش روی این شرکت‌ها، تامین مالی پروژه‌های در دست اجرای این شرکت‌ها می‌باشد. عموماً این شرکت‌ها برای پیشبرد

**تقویت سنت حسنه وقف
برای مردمی‌سازی
اقتصاد دانش بنیان**

**نهاد وقف
و ظرفیت‌های مختلف و متعدد آن را
به‌درستی نشناخته
و از برکات و ثمرات آن بی‌بهره‌ایم**

**وقف ابزاری قدرتمند
جهت پاسخگویی به مسائل فرهنگی
و اقتصادی و به ویژه بهره‌برداری از آن
در تحقق اقتصاد مقاومتی
و دانش بنیان می‌باشد**

پروژه های خود، از ابزار های مختلفی نظیر گرفتن تسهیلات از موسسه های اعتباری و پارک های علم و فناوری، مراکز رشد... استفاده می کنند.

یکی از مهم ترین خصوصیتی که بین اکثریت این پروژه ها مشترک است، نداشتن اطمینان مدددرصد در مورد به نتیجه رسیدن پروژه ها می باشد. به همین دلیل بسیاری از شرکت های دانش بنیان، از گرفتن تسهیلات خودداری می کنند، چون ریسک اجرای پروژه را نمی توانند قبول کنند.

وقف علم و فناوری می تواند باعث پیشرفت و توسعه هر چه بیشتر فناوری های نوین شود.

وقف علم و فناوری به دلیل ماهیت حمایتی بودن، از پروژه ها به منظور احداث و یا ساخت نمونه اولیه و تجاری سازی طرح پیشنهادی تا حد امکان حمایت می کند.

کمیته یاوران وقف علم و فناوری استان خراسان رضوی به عنوان یکی از طلایه داران ترویج و بکارگیری وقف علم و فناوری در کشور به دنبال استفاده از این ابزار مهم به منظور حمایت از پروژه های فناورانه می باشد.

کمیته یاوران وقف علم و فناوری، حمایت از نخبگان، نوآوران و مخترعین به منظور تولید محصولات دانش بنیان را به عنوان فعالیت اصلی خود انتخاب کرده و تمام سعی و تلاش خود را انجام میدهد تا باعث پیشرفت و اعتلای کشور در زمینه فناوری های نوین گردد. این کمیته شعارهای اصلی خود را « توسعه علم و فناوری با مشارکت هر ایرانی» و «علم و فناوری در خدمت رفاه، امنیت و سلامت کشور» جامعه قرار داده است تا با عنایت خداوند منان در این مسیر موفق بوده و باعث ترویج فرهنگ وقف علم و فناوری گردد.

سیاستها و رویکردهای سازمان اوقاف در عرصه اقتصاد مقاومتی

معاون بهره‌وری اقتصادی موقوفات و بقاع متبرکه سازمان اوقاف با تشریح رویکردها و سیاست‌های این سازمان در عرصه اقتصاد مقاومتی، گفت: یکی از مولفه‌های مهم اقتصاد مقاومتی، وقف و موقوفات هستند. عباسعلی جعفری با اشاره به ابلاغ سیاست‌های اقتصاد

اقتصاد مقاومتی است. معاون بهره‌وری اقتصادی اوقاف و امور خیریه کشور در دومین همایش وقف و اقتصاد با اشاره به نقش موقوفات اقتصادی در برجسته سازی اقتصادی و اجتماعی افزود: پس از ابلاغ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی از سوی مقام معظم رهبری (مدظله العالی) راهبردهای اقتصادی

معاون بهره‌وری اقتصادی موقوفات و بقاع متبرکه سازمان اوقاف با تشریح رویکردها و سیاست‌های این سازمان در عرصه اقتصاد مقاومتی، گفت: یکی از مولفه‌های مهم اقتصاد مقاومتی، وقف و موقوفات هستند. عباسعلی جعفری با اشاره به ابلاغ سیاست‌های اقتصاد

مقاومتی توسط مقام معظم رهبری در انتهای سال گذشته گفت: با توجه به سیاست‌های ابلاغی معظم له: اجرای اقتصاد بومی و علمی برآمده از فرهنگ انقلابی و اسلامی، فائق آمدن بر مشکلات اقتصادی، واداشتن دشمن به عقب نشینی در جنگ اقتصادی، حفظ دستاوردها و تداوم پیشرفت و ایجاد اقتصاد متکی به دانش و فناوری و عدالت بنیان از جمله اهداف

وقف متناسب با رویکردهای اقتصاد مقاومتی در اوقاف و امور خیریه کشور تدوین و اجرایی شد. وی اظهار داشت: پس از برگزاری جلسات متعدد کارشناسی، سیاست‌ها و برنامه های اوقاف و امور خیریه، افزایش نقش مردم در اقتصاد وقف، ارتقای بهره‌وری موقوفات با تکیه بر ظرفیت‌های درون پایه اقتصاد وقف و اقتصاد کشور، توسعه تعاملات

بنیان» و «پویا و مولد؛ فرصت ساز و انعطاف پذیر» اقدام به تهیه برنامه برای تحقق وقف در مولفه‌های اقتصاد مقاومتی کرد. جعفری با اشاره به راهبرد کلان این معاونت در حوزه «دانش بنیان» گفت: راهبردهای معاونت بهره‌وری اقتصادی موقوفات و بقاع متبرکه برای اقتصاد مقاومتی در حوزه «دانش بنیان» هم شامل: تعامل فعال و مستمر با مراکز دانشگاهی، حوزوی،

پارک های علم و فناوری، ایجاد رشته دانشگاهی در حوزه وقف و اقتصاد وقف، استفاده از ظرفیت پایان نامه ها در قالب نیازسنجی طرح های مورد نیاز و خلق و تولید ثروت و ایجاد درآمد بیشتر از محل دانش، برای خدمت بیشتر به مردم است.

مقایسه رتبه تولیدات علمی و خلاقیت و نوآوری ایران با جهان

کشور ایران از نظر...

(بانک جهانی نوآوری ۲۰۱۴)

- تربیت دانشمندان و مهندسين از میان ۱۴۲ کشور
- تولید علم و مقاله از میان ۱۴۲ کشور

(گزارش شاخص اقتصاد دانش بنیان، ۲۰۱۳)

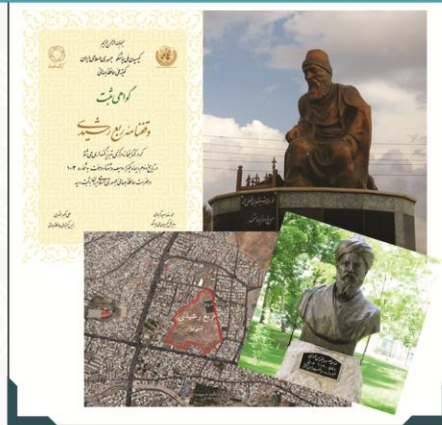
- اقتصاد دانش بنیان در بین ۱۴۲ کشور
- از لحاظ تولید فناوری از میان ۱۴۲ کشور

(بانک جهانی نوآوری ۲۰۱۵)

- از لحاظ خلاقیت و نوآوری در میان ۱۴۱ کشور

آمار نشان می دهد که کشور ایران از نظر پرورش استعدادها جایگاه خوبی را در دنیا دارد اما در عمل و بهره وری از آنها که منجر به ایجاد نوآوری و فناوری می باشد جایگاه مطلوبی را در دنیا ندارد و این به دلیل عدم حمایت های کافی از محققین، استعدادهای برتر، نوآوران و به طور کلی جریان علم و فناوری کشور می باشد. از طرفی می توان با ایجاد موقوفه هایی با نیت علم و فناوری حمایت بسیار خوبی را از جریان توسعه علمی و فناوری کشور شاهد باشیم.

ردیف	نام کشور سال ۲۰۱۴	مرحله توسعه یافتگی	رتبه سبوت انجام کسب و کار (از ۱۸۹ کشور)	رقابت پذیری جهانی (از ۱۴۴ کشور)	رقابت پذیری صنعتی (از ۱۴۲ کشور)	رونق اقتصادی (از ۱۴۴ کشور)	آزادی اقتصادی (از ۱۷۷ کشور)	توسعه انسانی (از ۱۸۶ کشور)
۱	آمریکا		۷	۳	۳	۱۱	۱۲	۵
۲	مالزی	اقتصاد نوظهور صنعتی	۱۸	۲۰	۲۴	۴۴	۳۷	۶۲
۳	کره جنوبی		۵	۲۶	۴	۲۶	۳۱	۱۵
۴	عربستان	اقتصاد نوظهور صنعتی	۴۹	۲۴	۳۷	۵۰	۷۷	۳۴
۵	قطر		۵۰	۱۶	۴۳	---	۳۰	۳۱
۶	ایتالیا		۵۶	۴۹	۱۳	۳۲	۸۶	۲۶
۷	ترکیه	اقتصاد در حال توسعه	۵۵	۴۵	۳۰	۸۷	۶۴	۶۹
۸	چین		۹۰	۲۸	۵	۵۱	۱۳۷	۹۱
۹	ایران	اقتصاد در حال توسعه	۱۳۰	۸۳	۶۷	۱۰۷	۱۷۳	۷۵

جایگاه وقف علمی

در گذشتگان های دور ایران

از گذشته‌های دور نمونه‌هایی از کمک‌های خیرین در حوزه‌های علمی را شاهد بوده‌ایم. در کتابخانه جندی شاپور به افرادی که در این کتابخانه مطالعه می‌کردند پولی پرداخت می‌شد. برخی از واقفین، ساختمانی را وقف می‌کردند و درآمد اجاره آن ساختمان را به تحصیل دانش آموزان اختصاص می‌دادند. در دوره سلجوقیان، خواجه نصیرالدین طوسی بحث نظامیه‌ها را مطرح و اجرایی کرد. او وزیر دانشمند دوره سلجوقی و یک ایرانی بود. این نظامیه‌ها از جمله نظامیه‌های بغداد در آن دوران (قرن دوم و سوم هجری) آوازه بلندی داشتند و از همه سرزمین‌های اسلامی افرادی که می‌خواستند بخشی از دارایی‌های خود را به بحث علم آموزی اختصاص دهند، مبالغ اهدایی را به این نظامیه‌ها می‌آوردند.

خواجه رشیدالدین تقی‌الدین قبول کرده بود. او دوران‌دیشانه برای آینده پیش‌بینی‌هایی انجام داده بود که معروف‌ترین آن‌ها وقف نامه ربع رشیدی است. او برای ساخت این مجموعه تمام عواید و هزینه‌های روستاها، زمین‌های کشاورزی، باغ‌ها، گله‌ها و مرغداری‌هایش را حساب کرده بود تا هرکدام صرف چه امری شود. او هزینه‌های جاری، حقوق و مزایای افرادی را که آنجا کار می‌کردند مشخص کرده بود تا حقوق این افراد از این موقوفات تأمین شود. او همچنین برای علم آموزان این مجموعه نیز کمک‌هزینه‌های تحصیلی از موقوفات در نظر گرفته بود تا

مدرن است که در زمان خود جز پیشرفته‌ترین دانشگاه‌ها بوده است. این مجموعه به خوابگاه، بیمارستان، دارالایتام و کتابخانه‌ای شامل مجموعه بزرگی از کتاب‌های مختلف مجهز بود. این کتابخانه در آن دوران به چند صد هزار جلد کتاب دست‌نویس مجهز بوده است. همچنین حدود ۴ هزار علم آموز از مناطق مختلف کشور و سرزمین‌های اسلامی در این مجموعه تحصیل می‌کردند و ۴۰۰ تا ۵۰۰ استاد نیز در این مجموعه مشغول تدریس بودند. هزینه ساخت و تأسیس این مجموعه را

یکی دیگر از مصادیق مهم وقف علمی (اختصاص مالی در زمینه علمی و علم‌آموزی و پیشرفت علم و دانش) تأسیس مجموعه علمی-آموزشی ربع رشیدی است. این شهرک به همت و درایت دانشمند، تاریخ‌دان و نویسنده دوره ایلخانی، خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی، دانشمند بزرگ ایرانی که حدود ۷۰۰ سال پیش وزیر ایلخانیان مغول بود در شرق تبریز بنا نهاده شد و با جذب دانشمندان، علما، اطباء ممتاز، صنعتگران و حتی عارفان و صوفیان، به سرعت به یک شهر دانشگاهی عظیم و بی‌نظیر تبدیل شد. ربع رشیدی یک دانشگاه فوق

چند هزار علم‌آموزی که در این مجموعه در حال تحصیل بودند غم معیشت و نان نداشته باشند. همچنین او موضوع‌های مختلف علمی را مشخص می‌کرد و دانشمندان نقاط مختلف جهان اسلام کتاب‌هایی با آن مضمون و دغدغه‌های علمی تدوین و برای خواجه رشیدالدین می‌فرستادند. حتی دانشمندان آندلس (اسپانیای کنونی) نیز کتابی نوشتند و تقدیم او کردند. خواجه رشیدالدین نیز به ازای حق‌التحریر و تألیف این کتاب‌ها، هدایایی به این افراد می‌داد. همچنین وقف علمی در دوران صفویه نیز بسیار برجسته و پررنگ بود. در این دوران نیز تمدن ایرانی و اسلامی اوج می‌گیرد. اقتدار ما در این دوران، به علت تأکید روی مسئله علم و علم‌آموزی است. منابع مالی موقوفی نیز در این دوران صرف بحث علم‌آموزی و تربیت عالمان شده است؛ در این دوران هم مدارس علمی برپا شده بود. هزینه‌های جاری این مدارس نیز از محل موقوفات تأمین می‌شد.

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، به منظور احیاء و حفظ هویت علمی و فرهنگی ربع رشیدی و تداوم فعالیت‌های آن منطبق با نیازهای روز جامعه علمی کشور و احیای پیشینه درخشان و گهربار این شهر دانشگاهی و علمی مؤسسه ای تحت عنوان مجتمع علمی و فرهنگی تاریخی ربع رشیدی در سال ۱۳۸۱ با تلاش‌های شخصیت‌های ارزنده علمی و فرهنگی و اجتماعی، از جمله

آقایان دکتر شعر دوست، دکتر سبحان الهی، دکتر پزشکیان و دیگر بزرگواران شهر تبریز بنا نهاده شد. آنچه در اسناد و مدارک موجود، بررسی و مطالعه گردیده است، وظایفی همچون تأسیس مرکز اسناد و اهتمام به گردآوری آثار مکتوب و مستندات تاریخی مرتبط با ربع رشیدی، اهتمام به گردآوری اشیاء و تأسیس موزه مرتبط با فعالیت‌های مجتمع و تشکیل کارگروه‌های علمی و پژوهشی و انجام تحقیقات بنیادی و کاربردی به ویژه در زمینه علوم و فنون رایج در ربع رشیدی و اهتمام به احیای مکاتب علمی و هنری و ادبی بر عهده مجتمع گذاشته شده است. محتوای عملکردی شهر ربع رشیدی تبریز:

- ۱ - کانون سلامت (درمان و پیشگیری - آموزش و پژوهش)
 - ۲ - کانون فناوری (کوی فناوری نانو (نانو تکنولوژی) - کوی فناوری اطلاعات و ارتباطات)
 - ۳ - کانون هنر و فرهنگ
 - ۴ - کانون شهریت
 - ۵ - کانون بازار فناوری
 - ۶ - کانون فراغت
 - ۷ - کانون سکونت
- در سال‌های اخیر نیز نمونه‌های بارزی از وقف را در زمینه‌های مختلف از ساخت مسجد تا ساخت درمانگاه و مدرسه شاهد بوده‌ایم. اگر واقفین به وقف علم و فناوری آشنا شده و مطلع شوند از کمک‌های آن‌ها در حوزه تحقیق، پژوهش و توسعه فناوری چه استفاده‌ای می‌شود و مردم به چه صورت از این خدمات علمی بهره می‌گیرند، بی‌شک در این زمینه‌ها حمایت خود را دریغ نمی‌کنند.

وقف های علمی

معاصر ایران

بزرگترین موقوفه علمی آموزشی و خدماتی کشور در شیراز

رئیس سازمان، آیت الله ایمانی، نماینده ولی فقیه در استان فارس و امام جمعه شیراز و مسئولین کشوری و استانی از وقفنامه یکی از بزرگترین موقوفات جدید شیراز رونمایی شد.

ارزش ریالی این موقوفه بیش از یک هزار میلیارد ریال برآورد می‌شود و این موقوفه از لحاظ ارزش ریالی، یکی از ارزشمندترین موقوفات وقف

سند بزرگترین موقوفات علمی و آموزشی کشور پس از پیروزی انقلاب اسلامی همزمان با مبعث نبی گرامی اسلام (ص) با حضور نماینده ولی فقیه و رئیس سازمان در شیراز رونمایی شد. روز ۱۶ اردیبهشت ماه همزمان با مبعث نبی مکرم اسلام با حضور حجت الاسلام و المسلمین محمدی، نماینده ولی فقیه و

تعالی علمی این کشورها کمک خواهد کرد. برگزیدگان جایزه مصطفی در چهار رشته، مبلغ نیم میلیون دلار جایزه ویژه دریافت می‌کنند که مبلغ آن از محل موقوفات جایزه تأمین می‌شود. شورای سیاست‌گذاری جایزه، متشکل از دانشگاه‌ها و مراکز علمی بزرگ ایران و ۵۷ کشور عضو سازمان همکاری‌های اسلامی، بر روند اعطای این جایزه نظارت می‌کند. این جایزه به طرح‌هایی تعلق می‌گیرد که زمینه‌ساز بهبود زندگی بشر بوده و در آن‌ها محققان دست به نوآوری‌های مشهود در مرزهای دانش و فناوری زده یا روش‌های علمی جدیدی ارائه کرده باشند.

بنیاد البرز

بنیاد فرهنگی البرز در سال ۱۳۴۲ با سرمایه و همت مردی نیک سیرت و خیراندیش مرحوم آقای حسینعلی البرز تأسیس گردید. مرحوم البرز در خاطرات خود می‌نویسد: با مشورت اساتید دانشگاه‌ها، حقوق‌دانان و سه دخترش که هر سه نفر آنان صاحب‌نظر در امور فرهنگی و تربیتی هستند، تصمیم گرفتم حاصل زحمات خود را وقف اشاعه فرهنگ کشورم کنم و در بنیادی متمرکز سازم. در فروردین ۱۳۵۸/۰۱/۲۴ مؤسس محترم با ارسال نامه‌ای

شده در دو سه دهه اخیر در سطح کشور و از نظر نوع نیات نیز جدید و به روز است.

این موقوفه توسط حاج محمد حسن کاظمی شیرازی و دخترش دکتر هلن کاظمی شیرازی به ثبت رسیده است که شامل: ۲۰ هکتار زمین مزروعی در شهرستان بیضا، ۳۰ هزار متر مربع زمین مسکونی، چند باب باغ در شهر خفر و ۲۰ هکتار زمین در شهرکت انجیره است.

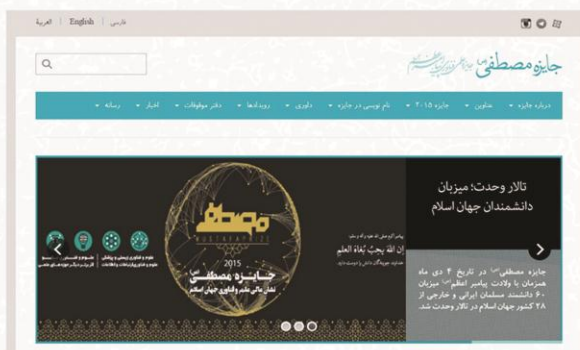
حمایت از نخبگان علمی، دانشجویان، طلاب و پژوهشگران، توسعه علم و دانش، ارتقاء سلامت اداری، ساخت آسایشگاه و سرای سالمندان و ساخت استراحتگاه همراهان بیمار از نیات مطرح شده واقفان در این وقفنامه است.

انستیتو پاستور

مرحوم فرمانفرما از بین کارهای خیری که می‌توانست انجام دهد، پایه‌گذاری انستیتو پاستور ایران را انتخاب کرد؛ کاری که اثربخشی و آوازه آن در مقایسه با دیگر کارهایی که می‌توانست در حوزه وقف انجام دهد به مراتب بیشتر بوده است. نتیجه و حاصل این کار خیر، پیشگیری، آموزش، دستیابی به فناوری و ارائه خدماتی است که مردم بسیاری در این سال‌ها از آن بهره‌مند شده‌اند. بدون تردید این نوع وقف اثر بیشتری در زندگی مردم دارد.

جایزه علمی و فناوری مصطفی

جایزه مصطفی (ص)، جایزه عالی علم و فناوری است که هر دو سال یک بار به دانشمندان و پژوهشگران برتر جهان اعطا می‌شود. این جایزه به احترام نام پیامبر اعظم اسلام و به دلیل تأکید بسیار آن حضرت به علم آموزی، به نام یکی از القاب ایشان، مصطفی، به معنای برگزیده نام گذاری شده است. این جایزه در سال ۹۴ برای نخستین بار اهداء شد. هدف از اعطای جایزه مصطفی (ص) ترویج و تشویق علم آموزی و پژوهش در کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اسلامی (OIC) است. این جایزه پیشگام توسعه روابط نهادهای علمی و فناوری در کشورهای عضو OIC است و با تقویت ارتباط میان دانشمندان و پژوهشگران به

از کانادا به حضور رهبر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی(ره) تولیت بنیاد را به معظم له واگذار نمود.

هدف از تأسیس بنیاد فرهنگی البرز، کمک به اشاعه فرهنگ علمی کشور می‌باشد.

نیات واقف

صرفاً کمک به اشاعه فرهنگ علمی کشور است از طریق:

۱. اعطاء جوایز به دانشمندان و پژوهندگان برگزیده ایرانی در داخل یا خارج از کشور که در رشته‌های مختلف به کشف یا اختراعی دست‌یافته یا موجب تسکین آلام بشری و رفاه زندگی انسانی و بالا رفتن حیثیت ایرانی در جامعه جهانی گردند .
۲. اعطاء جوایز سالانه به سپاهیان ممتاز (دانش، بهداشت و ترویج آبادانی) و سپاهیان ممتاز دین در سطح کشور با انتخاب و معرفی مقامات مسئول .
۳. اعطاء جوایز حسن تحصیل به دانش‌آموختگان از بین رتبه‌های اول دوره (راهنمایی ، دبیرستان ، هنرستان ، انستیتو تکنولوژی ، دانشجویان) در سراسر کشور معرفی‌شده از طرف مراجع ذیصلاح.
۴. اعطاء جوایز به نوجوانان و نوباوگانی که از ابتکار ، ایده و استعداد خاصی برخوردار باشند با تشخیص مراجع ذیصلاح .

پژوهشگاه رویان

تأسیس مجموعه رویان نمونه بارزی از وقف علم و فناوری در حوزه سلامت است. پژوهشگاه

رویان سال ۱۳۷۰ توسط مرحوم زندیاد دکتر کاظمی آشتیانی در جهاد علوم پزشکی ایران شکل گرفت. در نتیجه تلاش‌های دکتر کاظمی آشتیانی این پژوهشگاه با همکاری خیرینی که هرگز نخواستند نام آن‌ها عنوان شود، راه اندازی شد.

آن زمان که رویان ناشناخته و در ابتدای راه بود خیرین با آغوش باز از فعالیت‌های پژوهشی و تحقیقاتی که قرار بود در این پژوهشگاه انجام شود، استقبال کردند که نتیجه آن به شکل‌گیری و رسیدن رویان به جایگاه امروزی منجر شده است.

این مؤسسه به عنوان یک نهاد غیردولتی و مردمی تشکیل شده و هدف این است که صندوق اعتباری با کمک خیرین و اعتبارات مردمی ایجاد شود که اعتبارات آن به انجام تحقیقات در حوزه علوم پزشکی اختصاص داده می‌شود.

افراد زیادی با حمایت رویان در درمان ناباروری به نتیجه موفقیت‌آمیزی رسیده اند و ثواب این کار به‌پای افراد خیری نوشته می‌شود که در تأسیس این مرکز همکاری داشته‌اند. پیشرفت‌های این پژوهشگاه مدیون کارهایی است که به شکل خیریه و عام‌المنفعه در رویان انجام شده است.

مردم با دیدن نتیجه آنچه در این مسیر تجربه‌شده است به‌تدریج با این سنت ارزشمند آشنا می‌شوند. برخی از خدمات خیرین قابل‌مشاهده نیست و به عبارتی این خدمات عینیت ندارند. حتی گاهی این خدمات قابل‌شمارش نیز نیست که از مهم‌ترین خدمات با این ویژگی‌ها می‌توان به خدمات پژوهشی اشاره کرد.

خدمات پژوهشی مبنای همه کارهایی است که مردم اثر و نتیجه آن‌ها را در حوزه‌های اقتصادی و اجتماعی می‌بینند.

پژوهش منجر به تولید علم و سپس منجر به تولید فناوری و در نهایت منجر به تولید ثروت می‌شود.

موسسه رویان در زمینه سلول های بنیادی با همت محققان به موفقیت های مهمی دست پیدا کرده است و در تلاش است که در آینده ای نه چندان دور در زمینه طب ترمیمی، مهندسی بافت و ژنتیک نیز خبرهای خوبی منتشر سازد. موضوع وقف در حوزه سلامت در پنج سال اخیر شکل جدیدی پیدا کرده است و عملیات وقف در حوزه پژوهش با تشکیل مؤسساتی شبیه موسسه خیرین پروژه سلامت موسسه رویان به شیوه های سازمان دهی شده مورد توجه قرار گرفته است.

کار مطالعاتی و تحقیقاتی انجام دهند. خوشبختانه با هدف گذاری هایی که این موسسه داشته است، توانسته فضای مناسبی برای کارهای تحقیقاتی ایجاد کند.

هدف سوم مطرح در تشکیل این موسسه این بود که در حقیقت وقف علم و فناوری در حوزه پژوهش را (که در گذشته کشور و در سابقه تاریخی این مملکت وجود داشته است و قدمت آن به حدود هزار سال قبل می رسد) در کشور زنده کند و به خیرین یادآور شود که علاوه بر ساخت مدرسه، مسجد و حسینیه راه های دیگری برای خدمت به دیگران هست.

هدف حاشیه ای دیگری نیز مطرح شده است. اولین موضوع این است که بتوانند محققان و علاقه مندان به پژوهش در این حوزه را شناسایی و به این ترتیب در آینده در سطح مناسبی گروه های تحقیقاتی برای پژوهش در حوزه علوم پزشکی تشکیل دهند. هدف دوم این است که با فضای مناسب تحقیقاتی که فراهم می شود، از فرار مغزها از کشور جلوگیری کنند. چون بسیاری از محققان با هدف کسب درآمد بیشتر به کشورهای اروپایی و آمریکایی نمی روند. آن ها می خواهند یک بستر مناسب تحقیقاتی در اختیار داشته باشند تا بتوانند بدون دغدغه

کمیته یاوران وقف علم و فناوری

خراسان رضوی، دبیرخانه وقف علم و فناوری استان خراسان رضوی توسط دفتر همکاری های علمی و امور نخبگان منطقه شمالشرق و اداره کل اوقاف و امور خیریه خراسان رضوی و با همکاری و همگرایی مراکز علمی و پژوهشی فعال در سطح استان با رویکرد همکاری و تعامل جمعی مراکز علمی و پژوهشی در تعامل با خیرین و واقفین، در اسفند ماه نودوسه تشکیل گردید.

این دبیرخانه شعارهای "توسعه علم و فناوری کشور، با مشارکت هر ایرانی" و "به خدمت گرفتن علم و فناوری در رفاه، امنیت و سلامت" را سرلوحه کار خود قرار داد.

همکاری های علمی و امور نخبگان شهید فهمیده شمالشرق با توجه به رسالت خود مبنی بر حمایت از نخبگان، نوآوران، مخترعین و پرورش ایده های نوظهور و بدیع و همچنین تاکیدات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در حوزه بهره مندی جریان توسعه علم و فناوری کشور از حمایت های خیرین و واقفین؛ اقدام به توسعه مفهوم وقف علم و فناوری نمود، که ما حاصل این توسعه مفهوم، تدوین و انتشار کتاب وقف علمی در سال ۹۳ بود. در ادامه به منظور اجرایی سازی طرح وقف علم و فناوری و هماهنگی های فرابخشی در سطح استان

رشد علمی و رسیدن به جایگاه شایسته در حوزه علم و فناوری به عزم همگانی نیازمند است که یکی از مهم ترین مشارکت ها در جهت رسیدن به این رشد علمی، وقف علم و فناوری است. به طور حتم رشد وقف علم و فناوری، چشم انداز آتی موقوفات در راستای اعتلای علمی جهان اسلام خواهد بود.

وقف علمی سابقه ای طولانی در تاریخ تمدن ایرانی-اسلامی داشته است. به طوریکه فرهنگ وقف و بنیادهای خیریه وقفی از عناصری هستند که در طول تاریخ تمدن اسلامی و حتی بشری نقش ارزنده و سازنده ای در توسعه علم، امر تحقیق و پژوهش داشته اند. دفتر

فعالیت های کمیته یاوران وقف علم و فناوری خراسان رضوی

- ۱ - توسعه علم و فناوری
- ۲ - ترویج و فرهنگ سازی
- ۳ - تولید محتوا، فعالیت می نماید.

این کمیته فعالیت های خود را با توجه به کارگروه های تخصصی و همکاری دستگاه های فعال درحوزه پژوهش استان ساماندهی نمود که از اهم این فعالیت ها می توان موارد ذیل را برشمرد:

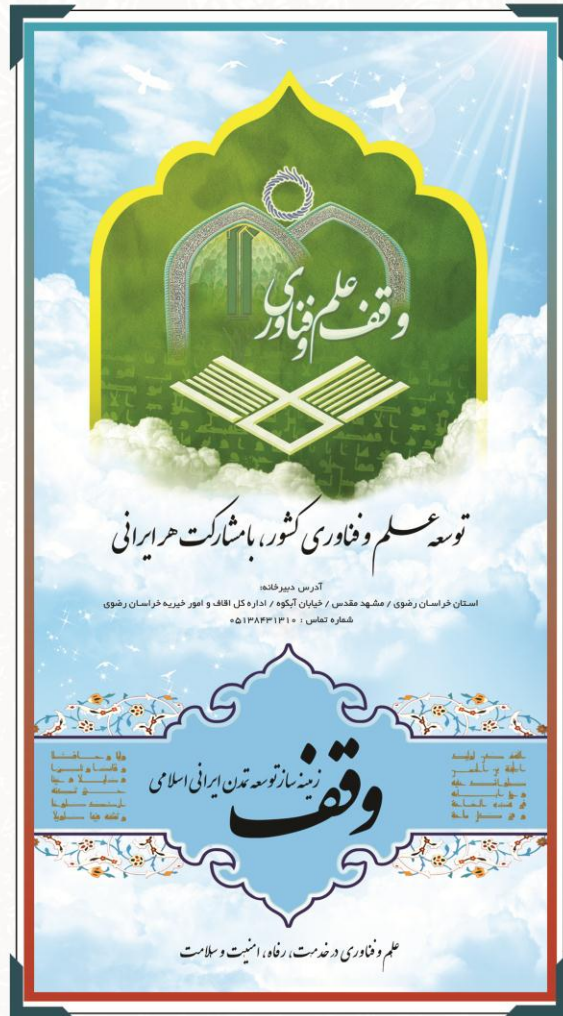
در حوزه تولید محتوا

- ◆ تدوین اسناد راهبردی در حوزه وقف علم و فناوری:

 - ۱ - سند برنامه اجرایی سازی طرح وقف علم و فناوری
 - ۲ - سند ایجاد دبیرخانه وقف علم و فناوری استان خراسان رضوی
 - ۳ - تعریف دو عنوان پروژه تحقیقاتی در حوزه دبیرخانه وقف علم و فناوری:

این پروژه ها با هدف تدوین و ارائه مدل کاربردی وقف علم و فناوری تعریف و توسط دبیر خانه وقف علم و فناوری با عناوین ذیل اجرا گردید:

 - ➔ تدوین و پیشنهاد یک الگوی بومی و کاربردی (جمع سپاری) تامین مالی پروژه های فناورانه و نوظهور
 - ➔ تدوین و پیشنهاد یک مدل اجرایی با دید مهندسی سیستم جهت نحوه تعامل سرمایه های خیرین با پروژه های فناورانه
 - ◆ شناخت و بررسی کلیه مراکز فعال در حوزه خیرین علم و فناوری در سطح کشور
 - ◆ تدوین محتوا، طراحی و چاپ بروشور وقف علم و فناوری به منظور ترویج و فرهنگ سازی موضوع وقف علم و فناوری
 - ◆ برگزاری کارگروه های فکری- راهبردی به منظور تبیین ابعاد مختلف طرح وقف علم و فناوری با حضور صاحب نظران و اندیشمندان موضوع
 - ◆ انعقاد تفاهم نامه همکاری با پژوهشگاه شاخص پژوه
 - ◆ برگزاری جلسات توجیهی طرح وقف علم و فناوری با دستگاه های پژوهشی استان

کمیته یاوران وقف علم و فناوری با مأموریت فرهنگ سازی و جهت دهی منطقی جریان موقوفات و امور خیریه در راستای توسعه فناوری های نوین و نیاز محور و ایجاد اشتغال و کار آفرینی دانش محور؛ و با ساختاری متشکل از یک شورای راهبردی به صورت هیئت امنایی ۹ نفره و سه کارگروه تخصصی

- برگزاری بازدیدهای مختلف از دستاوردهای مراکز علمی شامل بازدید اعضای دبیرخانه وقف علم و فناوری استان خراسان رضوی از پژوهشکده هوا خورشید، پژوهشکده علوم و صنایع غذایی، آزمایشگاه و مراکز رشد فناوری و کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد
- جذب ۵۰ عنوان عناوین فناورانه از دستگاه های

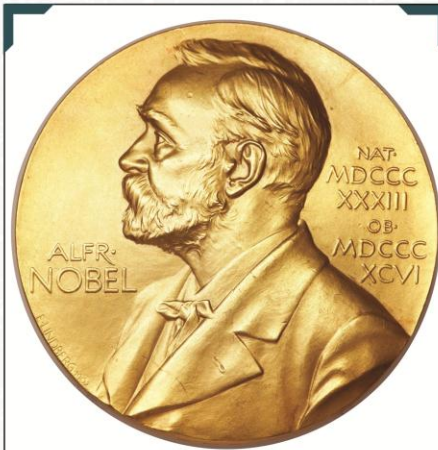

پژوهشی استان جهت ارائه در طرح وقف علم و فناوری
- تدوین شاخصه ها و اولویت های طرح های قابل طرح در دبیرخانه وقف علم و فناوری
- همکاری با دستگاه های پژوهشی استان در نگارش ۸ عنوان طرح توجیهی به عنوان اولویت های کمیته یاوران وقف علم و فناوری استان خراسان رضوی

وقف در کشورهای غربی جایگاهی بس ویژه و مهم دارد؛ بسیاری از کارشناسان اقتصادی یکی از دلایل رشد و توسعه اقتصادی در کشورهای غربی را توجه ویژه آنها به وقف می دانند. زیرا در وقف اختیار و انگیزه های شخصی برای هدر رفتن سرمایه وجود ندارد و مسئولان و متولیان امور وقف در این مراکز ضمن آنکه موظف به حفظ سرمایه اولیه هستند قانوناً وظیفه دارند جهت کسب درآمد از موقوفات برای تأمین هزینه هایی که موقوفات برای گردش کار آنها پدید آمده است تلاش مضاعف نمایند.

موقوفات علم و فناوری در کشورهای دیگر

دانشی که در خدمت صلح و انسانیت باشد این جایزه علمی را بنیان گذاری کرد.
آلفرد نوبل مخترع ماده منفجره دینامیت است. وی این ماده را برای فعالیت های استخراج معدن و زمین شناسی اختراع کرده بود اما در کمال ناباوری مشاهده کرد از این اختراع در مسیر جنگ و نابودی انسانها در سراسر دنیا بهره گرفته می شود. بر این اساس با موج منفی افکار عمومی و روزنامه ها روبه رو شد که

جایزه نوبل یکی از مشهورترین و مهم ترین جوایز علمی جهان است و کسب عنوان برنده این جایزه بزرگ علمی از سوی هر دانشمند و پژوهشگری یک افتخار شخصی برای خود او و افتخاری ملی برای کشورش محسوب می شود. نام این جایزه نوبل برگرفته از بنیان گذار این جایزه علمی است. آلفرد نوبل دانشمند شیمی دان سوئدی بود که تصمیم گرفت همه ثروت خود را وقف این جایزه علمی کند و با هدف حمایت از علم و

او را برای این اختراع سرزنش می‌کردند.

به همین دلیل آلفرد نوبل در تاریخ ۲۷ نوامبر سال ۱۸۹۵ میلادی یعنی یک سال پیش از مرگش در وصیت‌نامه رسمی‌اش، همه ثروت و دارایی خود را (که بخش قابل‌توجهی از آن را به دلیل اختراع دینامیت به دست آورده بود) به جایزه‌های علمی در خدمت صلح اختصاص داد که بعدها به مهم‌ترین جایزه علمی جهان تبدیل شد. وی در متن وصیت نامه خود نوشته است: این سرمایه باید توسط مجریان وصیت‌نامه من، برای خرید اوراق بهادار مطمئن سرمایه گذاری شود تا از سود آن هر ساله به افرادی که در سال‌های آینده برای رفاه حال بشر بهترین بهره‌ها را به ارمغان می‌آورند جوایزی اعطا شود. سود حاصل از سرمایه مذکور باید به پنج قسمت مساوی تقسیم‌شده و به پنج مورد زیر اختصاص داده شود: «یک قسمت به شخصی که به مهم‌ترین کشف یا اختراع در زمینه فیزیک دست‌زده باشد؛ یک قسمت به شخصی که به مهم‌ترین کشف یا پیشرفت در زمینه شیمی دست‌زده باشد؛ یک قسمت به شخصی که به مهم‌ترین کشف در زمینه فیزیولوژی یا پزشکی دست‌زده باشد؛ یک قسمت به شخصی که در عرصه ادبیات با ارزش‌ترین اثر را با گرایشی آرمان‌گرایانه خلق کرده باشد؛ و یک قسمت به شخصی که برای ایجاد برادری در میان ملت‌ها و انحلال یا کاهش نیروهای نظامی یا

برگزاری یا حمایت از همایش‌های صلح‌طلبانه بزرگ‌ترین و بهترین کار را انجام می‌دهد».

جایزه صلح نوبل یکی از پنج جایزه نوبل است که توسط آلفرد نوبل صنعت‌گر و مخترع سوئدی وقف شده است. این جایزه برای اولین بار در سال ۱۹۰۱ اعطا شد.

البته لازم به توضیح است که در این وصیت‌نامه در کمال شگفتی سهمی برای ریاضیات تعیین نشده و به همین دلیل جایزه نوبل در رشته ریاضیات وجود ندارد.

پس از مرگ آلفرد نوبل، بنیادی جهت تحقق این دانشمند با نام بنیاد نوبل تشکیل شد و به این ترتیب نخستین جایزه علمی نوبل در ابتدای قرن بیستم میلادی یعنی سال ۱۹۰۱ به برندگان اهدا شد. بعدها در سال ۱۹۶۸ میلادی و به ابتکار بانک مرکزی سوئد، رشته اقتصاد نیز به عناوین پنج‌گانه فوق افزوده شد.

جایزه صلح نوبل تنها جایزه نوبل است که در استکهلم داده نمی‌شود. این جایزه هر ساله در اسلو پایتخت نروژ اهدا می‌شود.

آنچه باید به آن توجه داشت این است که این جایزه بزرگ علمی در وقف علم و فناوری ریشه دارد و بر این اساس همه‌ساله از خدمات ارزشمند دانشمندان و محققان در حوزه‌های مختلف قدردانی می‌شود.

● موقوفات علمی در آمریکا ●

در آمریکا هزاران موقوفه کوچک و بزرگ وجود دارد که بیش از

۲۴۰۰ موقوفه، جهت امور علمی و مراکز پژوهشی وقف گردیده اند که برخی از آنها با قدمتی بیش از یک قرن هنوز به فعالیت خود ادامه می‌دهند. بنیادهای وقفی بزرگ آمریکایی مدیون قوانین سنگین مالیاتی و تغییر نگرش ثروتمندان آن به کارهای عام المنفعه است بنیادهای فورده، راکفلر و کارنگی سه نمونه مهم و تاثیر گذار این بنیادها هستند که وابسته به سه خانواده مشهور ثروتمند آمریکا می‌باشند.

بیشترین مراکز مهم تحقیقاتی و علمی آمریکا موقوفه‌هایی هستند که سال‌ها پیش توسط متمولین این کشور پایه‌ریزی شده بودند. فرهنگ وقف به آموزش عالی در آمریکا سابقه درخشانی دارد. دانشگاه‌های بسیار معتبری همچون دانشگاه هاروارد، ندریبلت، هوستون، کلتک، تگزاس و کلمبیا موفقیت و موقعیت امروزی خود را مدیون وقف هستند.

دانشگاه پرینستون

یکی از دانشگاه‌های مشهور آمریکا که از طریق وقف اداره می‌شود دانشگاه پرینستون است. این دانشگاه که همانند بسیاری دیگر از مراکز آموزش عالی ایالات متحده آمریکا از طریق وقف اداره می‌شود، یکی از ثروتمندترین دانشگاه‌های این کشور است که این جایگاه را در نتیجه حجم گسترده موقوفات خود و درآمد حاصل از آنها به دست آورده است. دارایی‌های حاصل از موقوفات و

هلند

دانشگاه آمستردام، دارای بیشترین ثبت نام دانشجو، در هلند می باشد و دومین دانشگاه وقفی در این کشور است.

این دانشگاه در سال ۱۶۳۲ تاسیس شد و سومین دانشگاه قدیمی در هلند، با کمک هزینه ۳۲/۷۳۹ میلیون یورو، ۵/۰۹۰ پرسنل و ۷/۹۰۰ نفر جمعیت علمی می باشد.

کانادا

دانشگاه مگیل در سال ۱۸۲۱ در شهر مونترال استان فرانسیسی زبان کبک کانادا تاسیس شده است.

دانشگاه مگیل از مراکز تحقیقاتی پیشرو منطقه آمریکای شمالی و از قدیمی ترین دانشگاه های کانادا بوده که در دوره استعمار انگلیس، ۴۶ سال قبل از تاسیس کشور کانادا ساخته شده است.

تاجر بزرگ موتترالی، جیمز مک گیل دو سال پیش از مرگش در وصیت خود زمینی به مساحت ۴۶ هکتار با خانه های اطرافش را برای ساخت کالج موتترال اهدا کرد.

مک گیل شهرت بسیاری به جهت داشتن کتابخانه ای غنی از کتب و نشریات کمیاب، فضای رقابتی و سالم، شهریه پایین و نظم بسیار دقیق خود دارد.

۲۱ دانشکده و موسسه فناوری و حدود ۳۰۰ ساختمان داشته و تنها دانشگاه کانادایی بوده که به مدت ۴ سال پیاپی جز ۲۵ دانشگاه برتر جهان معرفی شده است.

کتابخانه این دانشگاه و همچنین مبلغ ۷۷۹ پوند به این دانشگاه کمک نمود. قدیمی ترین مؤسسه آموزش عالی در آمریکا به تبع نام اولین فردی که زمین و کتاب های خود را وقف ساختن آن کرد، هاروارد نام گرفت. این دانشگاه همیشه بالاترین رتبه های دانشگاه ها را در سطح جهان داشته و هشت رئیس جمهور این کشور فارغ التحصیل آن بوده اند و یکی از قدرتمندترین موسسه های مالی غیرانتفاعی می باشد. موقوفات بین ۱۴ تا ۷۳ درصد از هزینه های دانشکده های مختلف آن را تامین می کند. شیوه اداره آن دقیقاً از وقف نامه های اسلامی گرفته شده است.

دانشگاه استنفورد

این دانشگاه در سال ۱۸۸۵ به دست لیلند استنفورد و همسرش ساخته شد. این زوج دانشگاه را به یاد پسرشان که در ۱۶ سالگی بر اثر تیفوئید درگذشته بود، ساختند. لیلند استنفورد زمین های کشاورزی خود را برای این کار اختصاص داد تا ایالت کالیفرنیا مرکز دانشگاهی بزرگی داشته باشد. دانشگاه استنفورد در منطقه دره سیلیکون در ایالت کالیفرنیا واقع است، و بسیاری از شرکت های معتبر در زمینه فناوری اطلاعات توسط فارغ التحصیلان این دانشگاه تاسیس شده اند. از مشهورترین این شرکت ها می توان به سان مایکروسستمز، هیولت پاکارد، یاهو، گوگل، الکترونیک آرتز و سیسکو اشاره کرد.

کمک های مالی به دانشگاه پرینستون تا سال ۲۰۰۸ میلادی بالغ بر ۱۶/۳ میلیارد دلار بوده است. کمک های جمع آوری شده از دانشجویان و خانواده های آنان طی سال جاری حدود ۹۵ میلیون دلار بوده است که پیش بینی می شود تا سال آینده ۲۰۱۰ میلادی به ۱۰۴ میلیون دلار افزایش یابد.

هرچند بحران اقتصادی جهانی و به ویژه بحران مالی آمریکا، این دانشگاه را هم بی تاثیر نگذاشته است و از میزان درآمدهای حاصل از موقوفات این دانشگاه کاسته شده است؛ با این وجود، هنوز هم از نظر مؤسسات مالی که به درآمدهای موقوفات اداره می شوند رتبه چهارم را در کل ایالات متحده آمریکا به دست آورده است.

دانشگاه هاروارد

دیگر دانشگاه موقوفی در ایالات متحده آمریکا، دانشگاه هاروارد است که دارایی های آن از موقوفات حدود ۳۶/۹ میلیارد دلار می باشد. مشهورترین دانشگاه جهان وقفی است. دانشگاه هاروارد یک دانشگاه خصوصی در شهر کمبریج و بوستون ایالت ماساچوست ایالات متحده است. هاروارد در سال ۱۶۳۶ میلادی (۱۰۱۵ خورشیدی) توسط هیئت قانون گذاران «مهاجرنشین خلیج ماساچوست» ساخته شد. این دانشگاه اولین مؤسسه آموزش عالی در کشور آمریکا و همچنین اولین بنیاد در آمریکای شمالی به شمار می رود. نام آن در ابتدا «دانشکده نو» بود که در ۱۳ مارس ۱۶۳۹ کشیشی به نام جان هاروارد ۴۰۰ جلد کتاب به

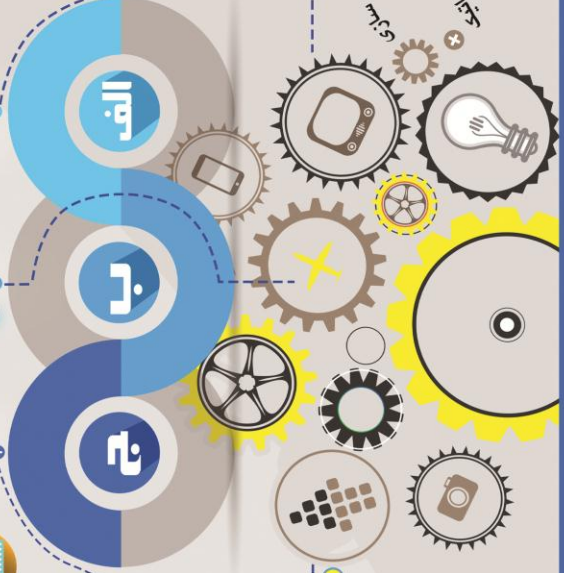

روبرو با فناوری ها

- ایزو الکترونیک
- مهندسی پزشکی
- مواد مغناطیسی
- حمل و نقل ریلی
- ترافیک و شهرسازی
- احیای مراتع و جنگلها و بهره برداری از آن ها

- کاتالیست ها
- آلیاژهای فلزی
- سازه های دریایی
- ایمنی حمل و نقل
- مصلح ساختمانی سبک و مقاوم
- فناوری های بومی

- فناوری هوافضا
- فناوری اطلاعات و ارتباطات
- فناوری هسته ای
- فناوری های نانو و میکرو
- فناوری های نفت و گاز
- فناوری زیستی
- فناوری های زیست محیطی
- فناوری های نرم و فرهنگی

تولید و نوآوری در صنایع تولیدی و خدماتی

تولید و نوآوری در صنایع خدماتی

تولید و نوآوری در صنایع تولیدی و خدماتی

تولید و نوآوری در صنایع خدماتی

تولید و نوآوری در صنایع تولیدی و خدماتی

تولید و نوآوری در صنایع خدماتی

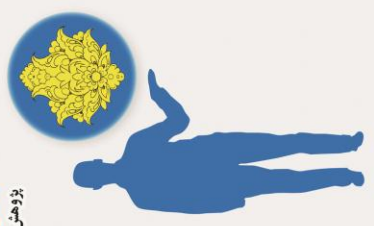
تولید و نوآوری در صنایع تولیدی و خدماتی

تولید و نوآوری در صنایع خدماتی

تعاریف

- ۱- سلول های بنیادین: سلولی تمایز نیافته که توانایی خود یونانی و تمایز به سلول های تمایز یافته تر را دارا است.
- ۲- جهش های بافت: علمی که با استفاده از انواع سلول دیوانه خارج سلولی به تولید بافت می پردازد.
- ۳- طب باز ساختی: شاخه ای از طب که با تولید، تمایز یا تغییر ژنتیک سلول ها و تکثیر بافت های طبیعی و مصنوعی به درمان بیماری های می پردازد.
- ۴- علوم فناوری سلول های بنیادین: کلیه علوم مرتبط با سلول های بنیادین را شامل می شود.
- ۵- حوزه سلول های بنیادین: شامل کلیه ی پدیده های داخل درآموزش و پژوهش سلول های بنیادین می باشد.

ارزش ها

- ۱- التزام به دستورات و احکام اسلام
- ۲- توسعه کاربرد دانش سلول های بنیادین
- ۳- برخورداری عادلانه و دسترسی مناسب جامعه علمی
- ۴- خودکفایی در فناوری
- ۵- حرکت در بزرگ های علم و فناوری

چشم انداز

- ۱- تأمین نیازهای راهبردی
- ۲- محور در تولید دانش و ثروت ملی
- ۳- کسب رتبه اول در کشورهای منطقه و جهان

سیاست ها

- ۱- تفکیک متولیان عرضه سیاست گذاری
- ۲- افزایش بهره وری و صرفه جویی
- ۳- خودکفایی و اشتغال زایی در این حوزه
- ۴- کاهش تصدی گری دولت
- ۵- توجه به بنیان های فلسفی و مبانی فقهی

ماده ۱

ساز و کار اجرای سند

- ۱- شورای عالی انقلاب فرهنگی وظیفه سیاست گذاری کلان در این زمینه را بر عهده دارد.
- ۲- ستاد راهبردی نقشه جامع علمی کشور وظیفه رصد اجرای سند را بر عهده دارد.

ماده ۸

ماده ۷

اقدامات

- ۱- ایجاد توسعه مراکز تحقیقاتی و دانشگاهی
- ۲- ایجاد سامانه اطلاعات و شبکه تحقیقاتی
- ۳- تقویت و حمایت از دانشگاه ها و پژوهشگاه های مرتبط
- ۴- ایجاد مراکز تولید نگهداری از حیوانات آزمایشگاهی
- ۵- افزایش مراکز پژوهشی-درمانی
- ۶- انتشار جامی و الکترونیکی مجلات و نشریات
- ۷- عضویت و مشارکت فعال در مجامع علمی بین المللی
- ۸- تدوین مقررات سلول درمانی
- ۹- حمایت از نتایج تحقیقات چاپ شده
- ۱۰- تشویق بخش خصوصی برای سرمایه گذاری
- ۱۱- جلب مشارکت های مردم

ماده ۶

راهبردها

- ۱- ایجاد زیرساخت های لازم برای خودکفایی
- ۲- ترویج اطلاع رسانی و فرهنگ سازی
- ۳- تعامل فعال و اثرگذار با دیگر کشورها
- ۴- تدوین و روزآمد سازی قوانین و استانداردها
- ۵- تجاری سازی دستاوردها

ماده ۵

اهداف کلان

- ۱- خودکفایی در مواد اولیه و تجهیزات آزمایشگاهی
- ۲- تولید ثروت ملی
- ۳- مشارکت بخش خصوصی در تحقیقات
- ۴- تولید فناوری و دانش های نوین
- ۵- دست یابی به خودکفایی در انواع بانک های سلولی ملی

سند ملی علوم و فناوری های سلول های بنیادین

اوراق مشارکتی و خرد وقف علم و فناوری

اوراق مشارکتی و خرد وقف علم و فناوری

اوراق مشارکتی و خرد وقف علم و فناوری

[علم و فناوری در خدمت رفاه، امنیت و سلامت کشور]

واقفین و خیرین محترم می توانند به دو صورت در توسعه وقف علم و فناوری مشارکت نمایند

- الف) مراجعه حضوری به اداره کل اوقاف و امور خیریه خراسان رضوی و خرید اوراق وقف مشارکتی و خرد به ارزش حداقل هر سهم یک صد هزار ریال
- ب) واریز وجوهات به شماره حسابهای زیر و در صورت تمایل ارسال فیش واریزی به اداره کل اوقاف و امور خیریه خراسان رضوی - کمیته یاوران وقف علم و فناوری
- شماره حساب بانک ملی: (۱۲۸) ۰۲۱۵۹۰۴۳۱۴۰۰۵ - شناسه واریز: ۳۵۳۵۳۵۳۶
- شماره حساب بانک انصار: ۱۸۱۵۸۲۲۸۸۸۸ - شناسه واریز: ۳۵۳۵۳۵۳۶
- شماره کارت: ۶۰۳۷-۹۹۲۲-۳۰۳۰-۵۵۰۲ - به نام کمیته یاوران وقف علم و فناوری خراسان رضوی

توسعه علم و فناوری کشور با مشارکت هر ایرانی